

JAARGANG 84 | NR. 3 | MAART 2024

MANkracht

BIJBELSTUDIE VOOR VERENIGING EN KRING

BIJBELSTUDIES OVER
HET LEVEN VAN ABRAHAM (10)

Abraham begraaft
Sara en sterft

EN NU DE PRAKTIJK...

“Begrafenisverzorger
is zwaar én dankbaar
beroep”

THEMABIJBELSTUDIES UIT
DE BRIEF AAN EFEZE (10)

Sterk in Uw kracht

UITGAVE VAN DE HERVORMDE MANNENBOND OP G.G.

issn 0167 - 3564
MANkracht
(zoals verwoord in
Jesaja 40: 30-31)
verschijnt
10x per jaar

HOOFDBESTUUR

1e voorzitter

ds. J.H. Lammers
T: 033-2000592
E: j.h.lammers1@gmail.com

2e voorzitter

ds. J.M. Molenaar
T: 079-3163712
E: ds.jmmolenaar@gmail.com

1e secretaris

ds. J. van Dijk (postadres)
Dondersstraat 6, 2984 GR Ridderkerk
T: 0180-398670
E: ds.j.vandijk@hetnet.nl

2e secretaris

vacant

1e penningmeester

dhr. A. Kreijkes
T: 0548-789801
E: tonny@qualityfinance.nl

2e penningmeester

dhr. J. van Capelleveen
T: 0318-516930
E: jvancapelleveen@solcon.nl

Lid

ds. E. de Mots
T: 0180-424636
E: predikant@rondzes.nl

Lid

ds. A. Snoek
T: 0488-723120
E: asnoekvdm@solcon.nl

Lid

ds. H.J.T. Lubbers (*themasdagen*)
T: 033-2861207
E: h.j.t.lubbers@hervormdwoudenberg.nl

REDACTIE MANKRACHT

ds. J.M. Molenaar
ds. E. de Mots
Contactpersoon advertenties en opmaak:
dhr. L.H. de Kluijver
E: l.h.dekluijver@hetnet.nl

BESTUURSWIJZIGINGEN

Doorgeven aan de 1e secretaris.
Maandag 9.00-12.00 uur

MUTATIES

E: info.mannenbond@solcon.nl

OVERLIJDENSBERICHTEN

E: predikant@rondzes.nl (o.v.v. MANkracht)

ABONNEMENT OP MANKRACHT?

Leden krijgen het blad gratis. Ben je geen lid maar wil je MANkracht ook ontvangen?

E: info.mannenbond@solcon.nl

T: 0180-398670

Het lidmaatschap van de Hervormde Mannenbond kost € 18,- per jaar.
IBAN: NLO8RABO0377871559
t.n.v. Herv.Mannenbond op G.G.
Abonnementen lopen per kalenderjaar.
Opzeggen moet vóór 1 december via
E: info.mannenbond@solcon.nl

Een geopende hemel

We zijn gekomen aan het einde van het eerste seizoen van ons vernieuwde blad Mankracht. Hopelijk heb je ontdekt dat de naam ons wijst op de kracht van God die we van dag tot dag nodig hebben. We lieten ons leiden door het jaarthema Wandelen met God.

Door: ds. J. H. Lammers, Nijkerk

De doop is het uitgangspunt en de dragende grond van het wandelen met God. We volgden Abraham in zijn wandel met God. We luisterden naar het onderwijs van Paulus aan de gemeente van Efeze en aan ons. We lazen verdiepende artikelen over allerlei onderwerpen die een link hebben met de Bijbelstudies. In de interviews hoorden we hoe de één uit het niets tot Christus getrokken werd en hoe een ander als kerkganger een geestelijke verandering doormaakte. Bijzonder is het getuigenis van iemand die van rooms-katholiek protestant werd en van een ander die van moslim christen werd. We danken allen die een bijdrage hebben geleverd.

Is wandelen met God moeilijk? Van ons uit gezien wel. Van God uit gezien echter niet. Het gebeurt door Zijn Woord en Geest. Mij trof dit getuigenis: 'Voor mij ging de hemel open en ik zag Christus schitteren op Zijn volmaakte troon. Hij stak Zijn rechterhand naar mij uit. Als een verloren zondaar mocht ik Zijn had vastgrijpen en geloven in Zijn grote barmhartigheid.' Het is echt zoals John Newton zong: 'Genade zo oneindig groot.'

Henoch is de eerste in de Bijbel, van wie we horen dat hij wandelde met God. Ben jij al begonnen met de wandel met God? Begin ermee en zet het voort, ondanks moeiten en aanvechtingen. Je krijgt er nooit spijt van. In leven en sterven ben je veilig. Je leeft onder een geopende hemel en mag op Gods tijd de hemel binnengaan. ■

WOORDEN UIT HET VERLEDEN

Onze wandel is in de hemelen

Ons burgerschap is echter in de hemelen... Filippenzen 3: 20a

ds. L. Kievit (1918-1990)

De Heilige Geest verlicht ons verstand; tegelijk valt er licht over het woord. Hij werkt het geloof in het hart. Hij maakt ons als het ware vast aan Christus. Het geloof is een sleeptouw; Christus neemt ons op sleeptouw. In Zijn komen en gaan ligt de weg voor óns.

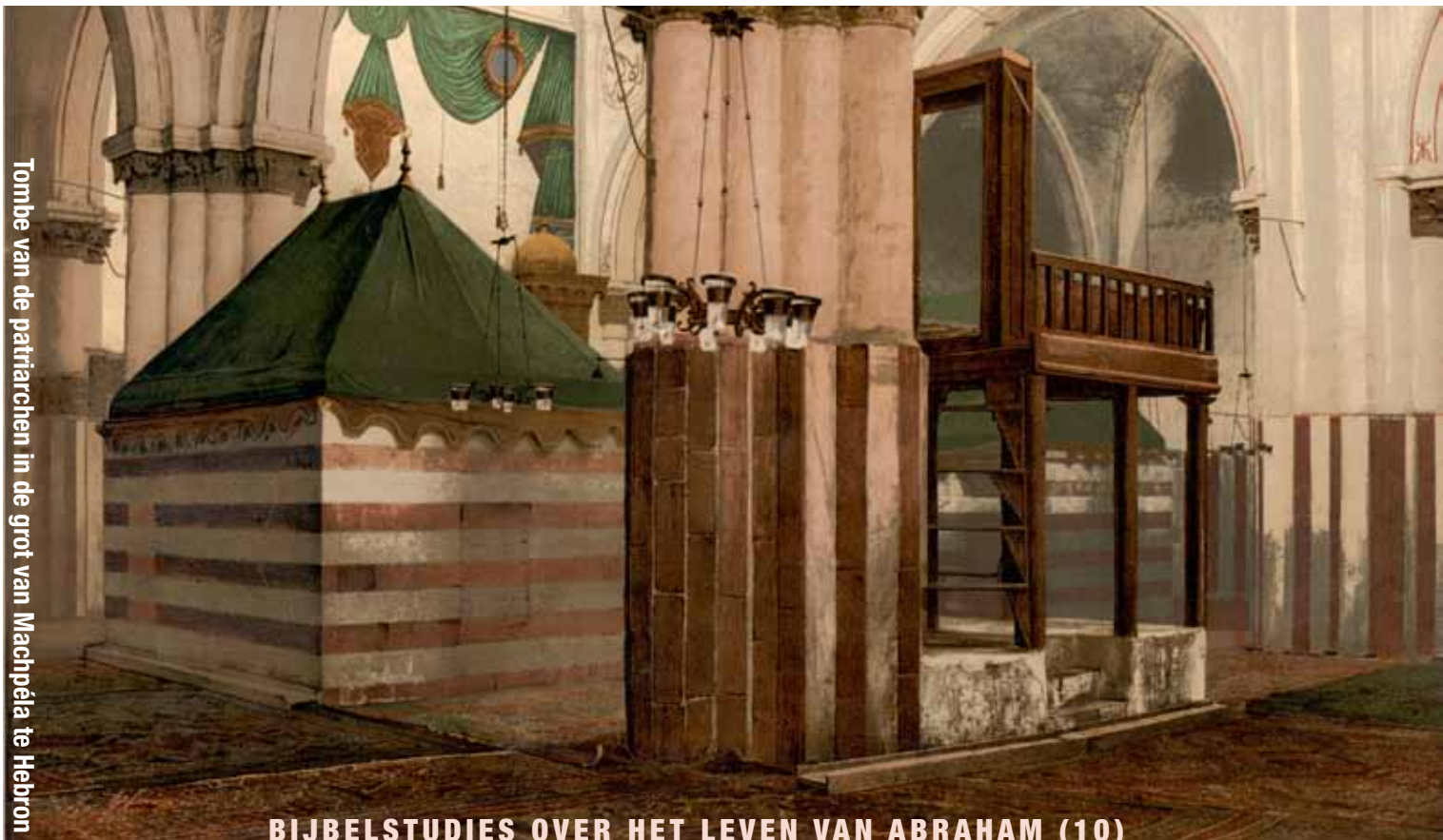
Daarom kon Paulus verklaren: ik ben met Christus gestorven en begraven, verzezen en ten hemel gevaren,

in de hemel gezet. Als daar licht over valt dan schittert het aan alle kanten. Dan krijgt Christus alle eer.

En wij worden vermaand: Uw wandel zij in de hemelen, vanwaar wij ook de Zaligmaker verwachten.

Het hangt alles met elkaar samen, het hangt alles aan Hem. Wat een schoonheid, wat een volheid. ■

BIJBELSTUDIES OVER HET LEVEN VAN ABRAHAM (10)

Abraham begraaft Sara en sterft

Genesis 23 en 25: 1-11

Door: dr. J. Hoek, Veenendaal

Over het levenseinde van Abraham en Sara valt een milde glans. De dood brengt diep verdriet, maar heeft hier toch zijn angel verloren. Er is uitzicht over het graf heen op het beloofde Land van Gods eeuwige rust en de nieuwe schepping. Langs velerlei slingerpaden komen Gods pelgrims thuis.

ZUIVER VERDRIET

In Genesis 23 lezen we over de dood en begrafenis van Sara. Op 127-jarig leeftijd sterft zij. Van geen enkele andere vrouw in de Bijbel wordt het aantal levensjaren vermeld. Dat onderstreept de bijzondere plaats die zij als moeder van het volk, als oudtestamentische

tegenhanger van moeder Maria, heeft ingenomen.

Abraham gaat de tent van zijn overleden vrouw binnen en bedrijft rouw, zittend op de grond volgens het ritueel van die tijd. Hij heeft een diep en zuiver verdriet. Wat heeft Sara veel voor hem betekend en wat hebben ze samen veel meege-

maakt. Het was niet altijd pais en vree in de tent en het huwelijk heeft wonden opgelopen en littekens gedragen. Maar het is toch goed geweest, samen onderweg in vertrouwen op Gods belofte, samen verwonderd over Zijn wonderlijke uitkomsten en Zijn volhardende trouw.

Diep aangrijpend om elkaar na een gelukkig huwelijksleven te moeten loslaten, maar wat een troost wanneer we elkaar mogen overgeven in de hand van de God die ons eens heeft samengevoegd. Treffend dat de aartsvader in dit hoofdstuk telkens spreekt van ‘mijn dode’. Al is de huwelijksband door de dood verbroken, er blijft toch een warme gedachtenis. Zo blijft een mens na het heengaan van de huwelijkspartner ‘weduwenaar van’ of ‘weduwe van’.

BEGRAAFPLAATS EN BELOFTE

‘Daarna stond Abraham op van het aangezicht van zijn dode’, zo vertaalt de Statenvertaling vers 3 letterlijk. Heeft hij nog voor een laatste keer naar dat geliefde gelaat gekeken en haar ten afscheid gekust? Abraham heeft op dezelfde dag nog belangrijk werk te doen: zorgen dat Sara’s lichaam een goede begraafplaats krijgt. Heel het land Kanaän is hem door God beloofd, maar nog altijd heeft hij niets in bezit. Als vreemdeling en bijwoner wordt hij door de Hethieten gerespecteerd, maar rechten heeft hij niet. Daar moet nu

verandering in komen. We lezen uitvoerig over de onderhandelingen in de stadspoort die uiteindelijk leiden tot de officiële aankoop van de spelonk van Machpela met de daarbij behorende akker.

Laten we ons niet verkijken op de hoffelijke toon die wordt aangeslagen. Abraham wordt ‘mijn heer’ genoemd en zelfs ‘een vorst van God in ons midden’ (vers 6), dat wil zeggen: een aanzienlijk persoon die politiek van grote betekenis is. Maar de bestuurders willen toch liever niet dat hij grondeigenaar wordt en daardoor rechten verkrijgt. Laat hij zijn dode maar in één van de Hethietische graven bijzetten. Abraham houdt echter voet bij stuk, hij wil zeker wel goede

» Abraham is niet dood, maar leeft «

relaties onderhouden met deze heidenen, maar zich niet met hen vermengen. En het gaat hem in geloof in Gods belofte echt om het erfelijk bezit van een stuk grond als onderpand van het beloofde land. Zo

koopt hij de spelonk en verwerft daarmee voor het eerst, en wel tegen een fikse prijs, een aantal vierkante meters. Het was een woekerprijs die de ‘heer’ Efron onder de schijn van mooie woorden bedong. Abraham dingt, wellicht tot verbazing van de beschouwers, niet af, maar betaalt het volle pond. Zo werd een graf voor Abraham tot onderpand van Gods belofte. Niet voor niets staat het nog eens nadrukkelijk vermeld aan het slot van vers 19: ‘in het land Kanaän’. Het lichaam van de vergrijsde pelgrim Sara is thuis gekomen.

KETURA EN HAAR (KLEIN) ZONEN

We kijken ervan op wanneer het begin van hoofdstuk 25 vermeldt dat Abraham weer een vrouw nam, Keturah. Heeft de patriarch na Sara’s dood een nieuwe vrouw genomen en op zo hoge leeftijd nog zes zonen verwekt? Dat zou kunnen, maar waarschijnlijk moeten we dit anders lezen: het is een bepaalde verteltechniek om bij het einde van iemands levensverhaal nog enkele bijzonderheden te vertellen die tot dan toe onvermeld waren gebleven, hoewel ze

zich veel eerder hebben afgespeeld. Dat geldt dan ook van het met geschenken (letterlijk 'gegevenheden', namelijk het hun toekomende erfdeel) wegzenden van de zonen van Ketura, zodat Abraham alleen overbleef met de zoon van de belofte, Izaäk. Het gaat erom te onderstrepen dat de lijn zuiver blijft en exclusief loopt via de enige wettige zoon.

RIJPE KORENSCHOVEN GEBORGEN

Abraham zelf wordt 175 jaar oud. We lezen: 'Toen gaf Abraham de geest en stierf in goede ouderdom, oud en van het leven verzadigd, en hij werd met zijn voorgeslacht verenigd.' (Gen.25:8). Zijn lichaam is bij dat van Sara begraven in de spelonk van Machpela. Mooi dat Izak en

Ismaël gebroederlijk samen de begrafenis van hun vader hebben verzorgd.

Abraham en Sara worden als rijpe korenschoven geborgen in Gods schuur. Toch zouden we graag wat meer horen over het leven na dit leven dan enkel de aantekening dat Abraham 'met zijn

voorgeslacht verenigd' werd.

De beenderen van zijn voorgeslacht waren in Mesopotamië begraven. Er is dus kennelijk een vereniging 'met zijn volk' afgezien van de lichamelijke overschotten. We vinden hier een aanduiding van een voortbestaan na de dood die haaks staat op de opvatting 'dood is dood'. Hoe we deze 'verzameling tot zijn volken' moeten zien, wordt niet nader ingevuld. Het Oude Testament is zeer terughoudend over het leven na de dood. Pas veel later openbaart de HEE-RE meer over de hemel en

» Als rijpe korenschoven geborgen in Gods schuur «

over de nieuwe aarde, de eeuwige toekomst.

Toch betekent dat niet dat Sara en Abraham in het schemerduister zijn heengegaan. Ze hebben beslist geweten dat vriendschap met de eeuwige God een eeuwige vriendschap is die ook door de dood niet wordt tenietgedaan.

NIEUWTESTAMENTISCH LICHT

In het Nieuwe Testament lezen we meer over Abrahams geloofsperspectief over dood en graf heen. In Johannes 8:56 staat: 'Abraham, uw vader, verheugde zich er sterk op dat hij Mijn dag zou zien, en hij heeft die gezien en heeft zich verblijd.' Hij heeft dus door de verrekijker van het geloof de komende Messias gezien en iets ontwaard van het koninkrijk dat de Messias zou doen aanbreken, waarin de belofte dat zijn nageslacht tot zegen zou zijn voor de volkeren van deze wereld zou worden

vervuld.

Veelzeggend is ook wat we over Abrahams toekomstverwachting lezen in Hebrëen 11. Als vreemdeling heeft hij in het land van de belofte in tenten gewoond, 'want hij ver-

wachtte de stad die fundamenten heeft, waarvan God de Bouwer en Ontwerper is.'

Over de aartsvaders in het algemeen wordt gezegd dat ze de vervulling van de belofte vanuit de verte gezien, geloofd en begroet hebben en dat ze verlangden naar een beter, hemels vaderland – de stad die

God voor hen had gereedgemaakt. (vers 13-16)

ABRAHAM LEEFT!

We hebben in tien Bijbelstudies het leven van Abraham gevolgd en ons daarbij tot hoofdlijnen beperkt. Er zou nog veel meer over te zeggen zijn. Met het overlijden van de aartsvader is dit veelbewogen levensboek gesloten. Elke biografie eindigt met de dood van de hoofdpersoon. Het sterven zet een punt achter de zin van het leven. Dat lijkt vanzelfsprekend, maar toch is het niet waar. Abraham is niet dood, maar leeft. De Heere Jezus zegt over Abraham, Izaäk en Jakob: 'God nu is niet een God van de doden, maar van de levenden; want voor Hem leven zij allen.' (Luk. 20:28) De Heiland tekent het zalige sterven van de bedelaar Lazarus: engelen droegen hem

De cenotaaf voor Abraham, aldus de traditie

in de schoot van Abraham. (Luk.16:32) Over de grote Toekomst zegt de Heere: 'Maar Ik zeg u dat er velen zullen komen van oost en west en zij zullen aan tafel gaan met Abraham, Izak en Jakob in het Koninkrijk der hemelen.' (Matth.8:11; vgl. Luk. 13:28)

IN ABRAHAMS SPOOR

Wandelen met God, wandelen met Christus, is op weg zijn naar eeuwig, zalig leven. Wanneer we navolgers van

Christus zijn, gaan we in veel opzichten in Abrahams voetsporen en komen we in het beloofde land, dat is een geheel vernieuwde schepping waaruit het kwaad definitief is weggedaan en waar alles door de vrede zal bloeien. De God van alle genade moge ons zo leiden in dat rechte spoor, zodat we steeds meer zeker mogen zijn van ons eeuwig heil en we van dag tot dag de komende Christus uit de hemel verwachten. ■

GESPREKSVRAGEN

1. Op welke manier biedt het Oude Testament uitzicht over dood en graf heen? Waarom zou dit uitzicht nog zo versluierd zijn geweest?
2. Leg eens uit waarom het voor Abraham zo belangrijk was om rechtmatig eigenaar te worden van de spelonk Machpela.
3. Heeft het gegeven dat Sara begraven werd en niet gecremeerd (zoals onder veel heidense volken gebruikelijk was) ons wat te zeggen in de discussie over de lijkbezorging van gelovige mensen?
4. 'Het sterven zet een punt achter de zin van het leven.' In hoeverre is die uitspraak waar en in hoeverre niet?
5. Overzie nog eens het leven van Abraham. Wat waren de hoogte- en dieptepunten? In welk opzicht zijn we geroepen in zijn voetspoor te wandelen?

Kees Versluijs:

“Begravenisverzorger is zwaar én dankbaar beroep”

Door: J. van Reenen, Veenendaal

Kees Versluijs was drieëntwintig jaar begravenisverzorger. “Het was zwaar en dankbaar werk,” zegt hij er nu van.

Versluijs werd in 1945 in Polsbroek geboren en woonde tijdens zijn werkzame leven in Bergambacht en Stolwijk. Nu bewoont hij met zijn vrouw Wil een appartement met uitzicht over een vijver aan de rand van Veenendaal. In zijn woonplaats is hij lid van de Vredeskerk, een van de gemeenten van Hervormd Veenendaal. Van 1987-2010 was hij begravenisverzorger. Hij was in dienst van een bedrijf dat begravenissen en crematies verzorgde in de Krimpenerwaard.

“Het was een zware tijd,” zegt Versluijs er nu van. “De eerste jaren was ik dag en nacht bereikbaar. Als er ’s nachts een melding kwam, ging ik er direct naartoe. Na de kennismaking

met de familie legde ik de overledene af en regelde met de familie de begravenis. ‘s Morgens deed ik allerlei zaken, zoals het contact met de burgerlijke gemeente, de begraafplaats en een predikant of geestelijk verzorger. Daarna werden de rouwkaarten gedrukt. Elke dag ging ik bij de familie langs om het lichaam te controleren. Na de begravenis kwam de nazorg. In die 23 jaar heb ik in totaal 2300 begravenissen gedaan, dat is een gemiddelde van honderd per jaar, twee per week.”

De zwaarte zat niet alleen in de beschikbaarheid en in het feit dat hij soms met drie begravenissen

tegelijk bezig was, maar ook in de geestelijke belasting. Versluijs: “Ik werd iedere dag geconfronteerd met de dood, ook van jongeren of van mensen die zelfmoord gepleegd hadden. Ik herinner met een man die voor de trein gesprongen was en van wie het gezicht niet meer te zien was. Zijn zus, die kwam om hem te identificeren, kon alleen maar zijn rug zien.

“Wie zegt dat hij het is?” vroeg ze. “Hier heb je zijn portemonnee,” zei ik toen. Ik herinner me ook een verongelukt meisje. Ik ben er een hele morgen mee bezig geweest om haar gezicht weer toonbaar te maken voor de ouders.”

Het was toch ook dankbaar werk, vertelt de gewezen begrafenisverzorger. “Je kunt iets betekenen voor mensen in grote nood. Ik was gericht op de rouwenden en moest mezelf wegcijferen. Als ik ergens binnenkwam, voelde ik meestal direct aan hoe de familie de begrafenis wilde hebben. Ik was telkens op de achtergrond aanwezig om alles goed te laten verlopen. Dat werd gewaardeerd. Ik heb heel wat dankbare reacties gehad van mensen.”

WAS U EEN CHRISTELIJKE BEGRAFENISVERZORGER?

Versluijs: “Ik was en ben christen en deed alleen begraven. Crematies deed ik uit principe niet. Het lichaam wordt gezaaid in oneer en wordt opgewekt in heerlijkheid, staat in de Bijbel. De Heere Jezus ging ook het graf in, Hem volgen we na. Met begraven vertrouwen we het lichaam van de overledene toe aan de schoot van de aarde. Verder deed ik alle begravenissen, met respect, welke achtergrond men ook had.

Als mensen mij vroegen hoe de overledene gekleed moest worden, adviseerde ik om een pyjama aan te trekken. “Wie leeft er die de slaap des doods niet eens zal slapen” zingen we. Na het overlijden heeft men ook geen bril of horloge nodig. Uiteraard konden de rouwenden met hun eigen ideeën komen. Ik vind het belangrijk dat de begrafenisplechtigheid sober en stijlvol is, met eerbied voor de dood.”

» Je kunt iets betekenen voor mensen in grote nood «

IS ER NOG EERBIED VOOR DE DOOD?

Versluijs: “Die eerbied verdwijnt steeds meer in onze samenleving. Vroeger stond men stil als er een begrafenisstoet langskwam,

tegenwoordig vindt men het vervelend om te moeten wachten. Tijdens de begravenissen zie ik ook steeds minder verdriet. Laten we eraan vasthouden dat de dood de laatste vijand is. Wie mag zien op Jezus, weet dat daarna de heerlijkheid volgt.” ■

BIJBELSTUDIES OVER DE BRIEF AAN DE GEMEENTE VAN EFEZE (10)

Sterk in Uw kracht

Efeze 6:10-20

Door: ds. H.J.T. Lubbers, Woudenberg

Kim Jong Un indoctrineert de Noord Koreanen met de leugen dat christenen spionnen, verkrachters en moordenaars zijn, met als resultaat: Gruwelijke vervolging... Maar liefst 34% van alle huwelijken eindigt in een echtscheiding en 1 op de 6 kinderen maakt een echtscheiding van de ouders mee. In Amerika is een serieus probleem met Tranq: Een nieuw soort drug, dat dood en verderf zaait. Ongetwijfeld zijn er menselijke verklaringen te bedenken voor deze en andere vormen van kwaad. Of moeten we misschien ook rekening houden met factoren die we niet zien?

Ja, zegt de Schrift. Achter de schermen van het wereldgebeuren vindt een zinderende strijd plaats tussen goed en kwaad, tussen het rijk van het licht en het rijk van de duisternis. Daarom het appèl aan het slot van Paulus' brief: Houd stand! (14)

DIABOLOS

Wie is de vijand in deze geestelijke strijd? 'Diabolos' heet hij in vers 11: 'Hij die scheiding maakt, in de warschopt.' Hij infiltreert in de geloofsgemeenschap (4:1-5:21), de woongemeenschap (5:22-6:4) en de werkgemeen-

schap (6:5-9). En hij heeft talloze handlangers. Vers 11 gebruikt benamingen als 'overheden, machten', die binnen het Romeinse Rijk ook voor menselijke gezagsdragers werden gebruikt. Satans rijk is blijkbaar een goed georganiseerd imperium! De term

‘wereldbeheersers van de duisternis van dit tijdperk’ geeft iets aan van de omvang en het karakter van dit rijk: Het omspannt de wereld en de satan leidt ons graag de duisternis van blindheid en verharding binnen. ‘Geestelijke machten van het kwaad in de hemelse gewesten’ roept de associatie op met roofvogels die hoog boven ons zweven om zich onverwachts op hun prooi te laten vallen.

LISTIGE VERLEIDINGEN

Het is immers niet zo dat er een demon met 2 hoorntjes aanbelt bij je voordeur, met de vraag of hij mag binnenkomen. Dat zou makkelijk zijn. Paulus heeft het over ‘listige verleidingen’ (11) – ‘methodeias’ in het Grieks. Satan is slimmer dan jij en ik. Via hypes, trends en de mening van de massa oefent hij invloed op ons uit: ‘Volg je hart, want dat klopt’ is het motto van de 21e eeuw. Het gaat er in als koek, maar het is zo onbijbels als wat. Toch weet satan ons te bespelen, via influencers, wereldleiders, idolen en zelfs theologen. Op de wijze van de schroevendraaier: Steeds een stukje

losser van God. Wat wil satan, kort en goed? Dat God erbij inschiet in je leven. Het scheelt satan geen moer op wat voor manier. Hij heeft vele pijlen op zijn boog. Wat doet satan dan? Drie dingen: Hij verleidt, hij bedriegt en hij beproeft.

VERLEIDEN, BEDRIEGEN, BEPROEVEN

Een van de sterkste wapens van de boze vandaag is misschien wel misbruik van seksualiteit (1 Korinthe 7:5). Een andere invalspoort voor de duivel is boosheid. Als je wrok koestert, boos blijft, geef je

» Zinderende strijd tussen goed en kwaad «

plaats aan de duivel (Ef. 4:26-27). Satan kent ook jouw persoonlijke zwakke plek.

Satan verleidt niet alleen tot zonde, hij is ook een bedrieger (Joh. 8:44). Hoe komt het dat miljoenen mensen het volstrekt normaal vinden om een uniek leventje weg te halen uit de moeder-

schoot? Hoe komt het dat mensen niet nadenken over God? Daar zit de vader van de leugen achter (2 Kor. 4:2). Hij verblindt mensen. Ook in de kerk, via dwaalleer, zoals destijds in Efeze (5:6).

Verder beproeft satan mensen met leed en tegenslag. Het voorbeeld van Job is overbekend (Job. 1-2). En denk aan de honderdduizenden christenen die worden vervolgd, opgesloten en gemarteld (vgl. Op. 2:10). Wat is satan listig en machtig!

VERSLAGEN VIJAND

Angstaanjagende realiteit (1 Petrus 5:7). Tegelijk is er troost: De geestelijke strijd is er een tegen een verslagen vijand. God heeft immers alles aan Jezus’ voeten onderworpen (Ef. 1:22). De oproep is dan ook niet ‘Ten aanval!’, maar ‘Houd stand!’ (11, 13, 14). Bemoedigend! Beslissend is wel, of je de geestelijke wapenrusting draagt. Daarmee bedoelt Paulus overigens niet, dat wij zelf stoere strijders moeten zijn. ‘Wordt gesterkt in de Héére’ (10). Weet jij je ook diep afhankelijk van Hem? Wat overschatten wij onszelf vaak. Toen David

Psalm 23 dichtte, zal hij het niet voor mogelijk hebben gehouden dat hij eens overspel zou plegen en een moord zou begaan. Wie denkt te staan, laat hij oppassen, dat hij niet valt (1 Kor. 10:12). De geestelijke wapenrusting leert me: Kruip weg achter de Heere Jezus.

GORDEL EN BORSTHARNAS

Een Romeins soldaat bond zijn kleding op met een gordel, om struikelen te voorkomen. Dan was hij gereed voor de strijd. Zo moet een christen zich omgorden met de waarheid; d.w.z. met het Evangelie van de zaligheid (zie Ef. 1:13). Om geestelijk struikelen (door dwaalleer) te voorkomen is het essentieel dat je scherp hebt wat en in Wie je gelooft.

Het borstharnas was een vest van nek tot liezen, gemaakt van brede stroken staal, met een gewicht van 9 kg. Onmisbaar ter bescherming van

de vitale organen in de romp. Daar zetelen in het Bijbels denken onze gevoelens en genegenheden (bijv. Job. 19:27, Jer. 36:25). Satan wil graag dat ik op mijn gevoel vertrouw en maakt me onzeker als het gevoel en de ervaring ontbreekt. De Heere leert mij echter telkens schuilen achter de geschonken gerechtigheid van Christus; zelfs tegen mijn gevoel in (vgl. HC Zondag 23).

SCHOENEN EN SCHILD

Soldatenschoenen bestonden uit meerdere lagen leer en hadden bespijkerde zolen. Zo stond je stevig en bezeerde je je niet aan verborgen valstrikken. 'Schoenen van bereidheid' ziet dan ook op de standvastigheid en de gehoorzaamheid van een christen: De smaak van het Evangelie van de vrede (Rom. 5:1) maakt je bereid om de moeiten van het christenleven voor lief te nemen. Denk

aan de houding van Jozef (Gen. 39:9) en Daniël (Dan. 1:8). Wie op 2 gedachten hinkt en van 2 walletjes wil eten, staat niet stevig.

Achter het manshoge houten schild kon je helemaal wegkruipen. In de oudheid werd dat schild overtrokken met natgemaakte dierenhuiden. Werd je bestookt met brandende pijlen, dan doofden die sissend tegen je schild. Zo bestookt satan christenen met een regen van vurige pijlen van aanvechting, leugen en verleiding. Maar het geloof is ons schild (1 Petr. 5:9, 1 Joh. 5:4). De inhoud van ons geloof, wel te verstaan. Onze kracht is niet, dat wij een groot geloof hebben, maar dat wij een grote God hebben.

HELM EN ZWAARD

Een Romeins soldaat droeg verder een helm: Een leren muts met daarop ijzeren stukken plaat; en ter versiering

Het zwaard van de Geest

De helm van de zaligheid

Het schild van het geloof

Het borstharnas van de gerechtigheid

De gordel van de waarheid

De schoenen van de bereidheid van het Evangelie van de vrede

En bidt bij elke gelegenheid met alle gebed en smeking in de Geest en wees daarin waakzaam met alle volharding en smeking voor alle heiligen.

een pluim. Ter bescherming van je hoofd; je hersenen. Ook een christen heeft een helm nodig. Zoals Rabsaké ooit probeerde de bevolking van Jeruzalem te demoraliseren (2 Kon. 18), zo probeert satan ons gedachtelevens te beïnvloeden: 'God is je vergeten; christen-zijn is saai en zwaar; iedereen doet het toch; voor jou is er geen vergeving.' Maar 'de zaligheid' of 'redding' is de helm die mijn denken beschermt. Leggen we 1 Thess. 5:8 hiernaast (waar Paulus 'de hooop op de zaligheid' onze helm noemt), dan mogen we vooral denken aan de uiteindelijke verlossing: De volle doorbraak van het Koninkrijk van God. 'Hopen' is 'de goede kant opkijken!' (Luk.

21:28). Die hoop moet al ons leed verzachten (Rom. 8:18).

Het zwaard van de Geest (het Woord van God) ten slotte, is het enige aanvalswa-
pen dat Paulus noemt. Daar-

» Onze kracht
is dat wij een
grote God
hebben «

mee kan de duivel, overeenkomstig Gods belofte in Jak. 4:7, op de vlucht gejaagd worden. Bijbelkennis is van levensbelang in de strijd tegen de boze. Koning Jezus hanteert Zélf dit zwaard, tijdens de verzoeking in de woestijn (Matth. 4:1-11): 'Er staat

geschreven...' Dáár gaat satan voor op de loop.

BIDDEND

Vers 18-20 maken duidelijk dat de wapenrusting alleen tot zijn recht komt in de levende omgang met God. Het gebed is 'de slagader van het geloof'. Vandaar dat satan juist ons gebedsleven probeert stil te leggen (vgl. Dan. 6:8). Wees alert! (18) Ook Paulus weet zich in zichzelf zwak (vers 19, vgl. 2 Kor. 12:9) en roept gebeds-
steun in van zijn medegelovigen. In het besef: Alleen in Christus zijn wij meer dan overwinnaars! (Rom. 8:37) 'Gij voert de strijd. De hulde is U gewijd.' ■

GESPREKSVRAGEN

1. Wat merk jij van de duivel en van aanvallen van onzichtbare vijanden? Houd jij rekening met de realiteit van het rijk der duisternis? Zijn wij, westerse christenen, niet veel te naïef?
2. Hoe kan de 'gerechtigheid' ons beschermen tegen aanvallen van de duivel (vers 14)?
3. Hoe kan ik concreet 'de helm van de hoop op de zaligheid' opzetten?
4. Bid jij voor Evangelieverkondigers? Hoe kan dat wellicht versterkt worden? Waarom zou Paulus' oproep tot gebed om vrijmoedige verkondiging direct ná de beschrijving van de geestelijke wapenrusting klinken?
5. Lees vraag en antwoord 127 van de Heidelberger Catechismus. Welke woorden zou jij willen onderstrepen? Waarom?
6. Wat heeft het bestuderen van de Efezebrief jou vooral geleerd?

AGENDA ACTIVITEITEN

STREEKVERGADERING

Dinsdag 9 april 2024

(Streek Nunspeet)

Thema: Henoeh wandelde met God...!

Spreker: ds. H.J.T. Lubbers, Woudenberg

Plaats: De Schakel, Oranjeboomlaan 27,
Wezep

Aanvang: 19.45 uur

Locatie: Hervormd Verenigingsgebouw
De Wingerd, Tholen

Opgave en verdere info:

www.mannenthemadagen.nl

Zaterdag 20 april 2024

(Regio Noord-West Veluwe en IJsseldelta)

Blijf bij Jezus! Geestelijke groei in de genade

Sprekers: ds. A.M. van Mourik (Hervormd Emst)
en ds. W.A. Capellen (CGK Urk)

Locatie: Hervormde Kerk "Elim", 't Harde

Opgave en verdere info:

www.mannenthemadagen.nl

MANNENTHEMADAGEN

Zaterdag 13 april 2024

(Regio Goeree-Overflakkee en Zeeland)

Blijf bij Jezus! Geestelijke groei in de genade

Sprekers: ds. W.P. Emaus (Hervormd
Oud-Beijerland) en ds. J. van Limbeek
(CGK Oud-Vossemeer)

BESTUURSWIJZIGINGEN

- **MV 'De Heere is mijn kracht' te Putten** heeft een nieuwe secretaris:
dhr. R. H. Nieboer, Brinkstraat 14-2, 3881 BR Putten.

Vriendelijk dank voor uw medewerking, ds J. van Dijk, secr. E ds.j.vandijk@hetnet.nl

*Dit is een betrouwbaar woord.
Want als wij met Hem gestorven zijn,
zullen wij ook met Hem leven.
2 Timotheüs 2:11*

Op 30 januari is door de Heere in alle rust en in vol vertrouwen op God uit het leven weggenomen ons trouw en meelevend lid

Antonie (Ton) Blok

In de leeftijd van 80 jaar.

Ton was al jarenlang lid van onze vereniging. Hij verlangde er naar om bij Jezus te zijn. Een oprechte en markante broeder is van ons heen gegaan. We wensen zijn kinderen, kleinkinderen en verdere familie de troost en de nabijheid van de Heere toe.

Bestuur en leden van mannenvereniging
'Sola scriptura' te Kamerik.

Huishoudelijke vergadering

ALLE LEDEN ZIJN ZEER WELKOM!

Zaterdag 13 april 2024

Maranatha, Prins Bernhardlaan 26, Veenendaal
Gratis parkeren op het terrein van de Julianakerk
Aanvang: 14.00 uur

- Opening: ds. J.H. Lammers
 - Jaarverslag 2023: ds. J. van Dijk
 - Financieel jaarverslag 2023 en Begroting 2024: dhr. A. Kreijkes
 - Verslag kascontrolecommissie
 - Benoeming kascontrolecommissie
 - Mededelingen
- Aftredend en herkiesbaar voor een nieuwe periode: ds. H.J.T. Lubbers en dhr A. Kreijkes
 - Vacature 2e secretaris: dhr. W. Appeldoorn te Ridderkerk
 - Referaat: ds. J.M. Molenaar; thema: Biddend leven uit Gods beloften - Lessen van Calvijn
 - Collecte – u kunt ook gebruik maken van een éénmalige machtiging
 - Pauze
 - Bespreking van vragen n.a.v. het referaat
 - Rondvraag
 - Sluiting: ds. J.M. Molenaar

Jaarverslag 2023-2024

Door: ds. J. van Dijk, secretaris

In het afgelopen verenigingsjaar mochten de volgende activiteiten plaats vinden:

1. HUISHOUDELIJKE VERGADERING

Gehouden op 22 april 2023 in gebouw Maranatha te Veenendaal. De voorzitter opent met een meditatie over Romeinen 8 vers 1.

Het jaarverslag van de secretaris en de begroting en exploitatierekening van de penningmeesters werden goedgekeurd. Het vernieuwde blad MANkracht werd gepresenteerd.

Dhr. L.H. de Kluijver gaf een toelichting over de wijze, waarop hij bezig is het nieuwe blad vorm te geven.

Ds. J.H. Lammers, ds. E. de Mots en ds. A. Snoek, werden herkozen. Ds. J. van Dijk hield een referaat over: 'Het nieuwe normaal', n.a.v. Openbaring 6 vers 1-8. Ds. H.J.T. Lubbers sloot de vergadering. Er waren 85 leden aanwezig.

2. TOERUSTINGSDAG 2023

Deze dag werd gehouden in de Dorpskerk te Hoewelaken op zaterdag 28 oktober. Het thema was: 'Gedoopt, maar dan...?!'

Ds. A.J. Mensink trok vanuit Romeinen 6 Bijbels-theologische lijnen voor het leven uit de doop. Prof. dr. M.A. van Willigen sprak over de doop in de Vroege Kerk en de betekenis ervan voor ons. Er waren 220 aanwezigen.

3. THEMADAGEN

Het jaarthema was: 'Christus alles?!' De themadagen werden gehouden op 25 maart in Wilnis, op 22 april in 't Harde en in Tholen, op 7 oktober in Ridderkerk-Oostendam en op 14 oktober in Veenendaal. Sprekers waren: Prof. dr. A. de Reuver te Waddinxveen, ds H.C. Bezemer te Culemborg, ds. P.D. Teeuw te Sliedrecht, ds. H. Peet te Sliedrecht, ds J.W. Verboom te Apeldoorn, ds. J. van den Os te Harderwijk. Het aantal aanwezigen varieerde van 35-90 personen.

4. STREEKVERGADERINGEN

Deze regiobijeenkomsten met als spreker een hoofdbestuurslid, werden gehouden op 31 oktober voor de regio Twente, op 9 november voor de regio Zeeland/ NW Brabant en Goeree-Overflakkee, op 13 november voor de regio Schoonrewoerd, op 16 november voor de regio Rotterdam, op 18 januari voor de regio Veenendaal, op 29 februari voor de regio Gouda en op 9 april voor de regio Nunspeet. Het thema was: 'Henoch wandelde met God'. Het aantal aanwezigen varieerde van 35-80 personen.

5. MANKRACHT

De inhoud van het nieuwe blad MANKracht: woorden uit het verleden; Bijbelstudies over Abraham door dr. J. Hoek; Bijbelstudies over Efeze door ds. H.J.T. Lubbers; verhalen uit de praktijk; onderwerpen om over na te denken; de activiteiten-agenda; boekbesprekingen, bestuurswijzigingen, liederen om naar te luisteren, verslagen van de toerustingsdag en huishoudelijke vergadering.

6. LEDENWERVING EN PUBLICITEIT

Via de nieuwe website, die in januari in gebruik genomen werd, wordt de publiciteit voor onze

Mannenbond gezocht. Themadagen, regio-vergaderingen, de huishoudelijke vergadering en de toerustingsdag worden bekend gemaakt. Lezingen van huishoudelijke vergaderingen en van de toerustingsdagen worden er eveneens op geplaatst. Ook jaargangen van de Hervormde Vaan, MANKracht en Bijbelstudies zijn digitaal te raadplegen.

7. CONTACTEN

Het Hoofdbestuur vergaderde zeven keer. Er zijn twee ontmoetingen geweest met het zeven bondenberaad. We bezoeken elkaars jaar-vergaderingen en bondsdagen. Door het WEB is een digitale map "Opvoedingsbron" uitgekomen met als thema: 'In de leer'. Voor het laatst, want er is genoeg over geloofsopvoeding te vinden op websites van de HGJB, HJW en LCJ. Verder zijn er op bondsdagen contacten geweest met de mannenbonden van de Hersteld Hervormde Kerk, de Christelijk Gereformeerde Kerk en de Gereformeerde Gemeente.

8. LEDENBESTAND

We denken aan onze leden, die dit verenigingsjaar zijn overleden. We wensen hun nabestaanden de troost en genade van de Heere Jezus Christus toe. Verenigingen mochten nieuwe leden verwelkomen. Er kwam een nieuwe vereniging bij in Sint Anthoniepolder. Het aantal leden is op dit moment 3028.

9. TENSLOTTE

We danken God voor de rijke zegen dat we Gods Woord mochten lezen en onderzoeken en dat met elkaar mochten delen. Hij gaf het ons, uit genade!

Maart 2024

1 BALANS PER 31 DECEMBER 2023

(na resultaatsbestemming)

ACTIVA	<u>31-12-2023</u>	<u>31-12-2022</u>
	€	€
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Inventaris	1.057	1.424
Vlottende activa		
Voorraden	500	589
Vorderingen		
Debiteuren	840	55
Liquide middelen	82.865	76.750
	<u>85.262</u>	<u>78.818</u>
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Vermogen	63.083	61.479
Kortlopende schulden		
Overige schulden en overlopende passiva	22.179	17.339
	<u>85.262</u>	<u>78.818</u>

2 BATEN EN LASTEN OVER 2023

Baten	61.490	56.288
Kosten 'Hervormde Vaan'/MANkracht	44.784	42.013
	<u>16.706</u>	<u>14.275</u>
Lasten		
Afschrijvingen	367	367
Overige lasten	11.640	14.859
	<u>12.007</u>	<u>15.226</u>
	4.699	-951
Financiële baten en lasten	<u>-27</u>	<u>-475</u>
Resultaat	4.672	-1.426
Buitengewone baten	-	14.274
Buitengewone lasten	<u>-3.068</u>	<u>-</u>
Buitengewoon resultaat	<u>-3.068</u>	<u>14.274</u>
Saldo	<u>1.604</u>	<u>12.848</u>

BEGROTING 2024 - Hervormde Mannenbond

BATEN	Begroting 2024	Totaal	Begroting 2023	Totaal
Contributies		53.100		52.200
Advertenties overig		2.400		
Collecten en giften				
Huishoudelijke vergadering	150		200	
Toerustingsdag	1.200		1.200	
Streekvergaderingen	400		500	
Giften	150		250	
		1.900		2.150
		57.400		54.350
Rente				
Spaarrekening		600		250
Totaal ontvangsten		58.000		54.600
Diversen				
Overlijdensadvertenties Mankracht	1.000		1.000	
Winst referaten	50		50	
Winst insignes	50		50	
Vergoeding mannen/themadagen	0		400	
Totaal inkomsten		1.100		1.500
totaal baten		59.100		56.100
LASTEN				
Reiskosten HB-leden	4.000		4.000	
Secretariaatskosten	200		200	
Bestuurskosten	150		150	
		4.350		4.350
Vergaderingen + zaalhuur				
Kerkelijk centrum De Schakel e.a.	2.000		2.400	
Huishoudelijke vergadering	500		500	
Streekvergaderingen	500		500	
Themadagen	625		1.200	
Onkosten Toerustingsdag	1.600		1.500	
		5.225		6.100
Diverse kosten				
Representatie en jubilea	550		150	
Bankkosten	450		300	
Drukwerk	0		50	
Porti	500		500	
Diversen	50		50	
		1.550		1.050
Activiteitenkosten				
PR-kosten (Website + mailing)	500		1.000	
W.E.B. (magazine HGJB)	500		500	
Administratie kosten (O.a. fin-Support)	10.000		9.500	
Automatiseringskosten	1.500		1.500	
		12.500		12.500
ONKOSTEN HERVORMDE VAAN				
Drukkosten, porti, banderen 10 x	32.200		28.000	
Honoraria	3.200		1.900	
Inbinden jaargang	0		500	
		35.400		30.400
Totaal lasten		59.025		54.400
Saldo		75		200

Vastgesteld in de vergadering van 1 december 2023.

Ds. H. Lammers
Voorzitter

mr. A. Kreijkjes RB
1e penningmeester

BETROUWBAAR SINDS 1968

OP ZOEK NAAR EEN FOLIE TUNNEL OF KAS?

Rovero Greenhouses is al 55 jaar een betrouwbare wereldwijde leverancier van gespecialiseerde folietunnels en foliekassen voor de landbouw- en tuinbouwsector. Wij onderscheiden ons door kwalitatief hoogwaardige, geavanceerde tunnels en kassen te leveren met een uitstekende klantenservice. Kortom, Rovero Greenhouses is als marktleider in Nederland al vele jaren uw betrouwbare partner.

Rovero.com - verkoop@rovero.nl - 0162 574574

Tunnels - kassen - fruitoverkappingen

BORGO BV

autobedrijf

Bij ons kunt u terecht voor:

- * In- en verkoop occasions
- * APK
- * Schade
- * Banden en velgen + opslag
- * Trekhaak plaatsing
- * Onderhoud en reparatie
- * Airco reparatie, onderhoud en diagnose
- * Uitlijnen en balanceren
- * Audio visuele producten, inbouw, onderhoud en diagnose
- * Camperonderhoud
- * Onderhoud bedrijfswagens

Ook voor (private) lease bent u bij ons op het juiste adres

Kaartenmakerstraat 9 | 2984 CB Ridderkerk | T 0180 397943 | www.autobedrijfborgo.nl

Bezoek onze showroom in Autopartners De Blaak 2.0

P.C. Hoofdstraat 14 te Ridderkerk

WORD DAAROM LID VAN DE GEREFORMEERDE BOND

**BOUW MEE
INVESTEER
IN DE KERK.
JUIST NU!**

Ds. J.A.W. Verhoeven, sinds januari 2021 voorzitter van de Gereformeerde Bond: 'Ook in onze tijd komt er veel af op de kerk. Alleen met het Woord als bron en norm gaan we een goede, veilige weg. Die boodschap klinkt via ons weekblad *De Waarheidsvriend*, ook via ambtsdragers in de gemeenten, op toerustingsmomenten

voor gemeenteleden, en tijdens bijeenkomsten voor studenten theologie. Helpt u mee dit te kunnen blijven doen? Word lid, voor € 10 per jaar en ontvang een gratis bijbelstudieboekje.'

Wilt u lid worden van de Gereformeerde Bond?

Natuurlijk ondersteun ik dat werk. Voor slechts € 10 per jaar onderschrijf ik dat ik meebouw aan dit werk én draag ik concreet bij aan de opbouw van mijn eigen gemeente en de Protestantse Kerk.

Of kijk op: www.gereformeerdebond.nl

de lease **intermediair**
voordeel in mobiliteit

Financial Lease Full Operational Lease Short Lease Private Lease

De LeaseIntermediair biedt de ideale combinatie van persoonlijk mobiliteitsadvies én scherpe tarieven.

Via 1 aanspreekpunt bereik je en vergelijk je de grootste en beste Nederlandse leasemaatschappijen.

Voortaan weet je wel zeker dat je de beste leasdeal hebt en volledig wordt ontzorgd!

Dat is voordeel in mobiliteit.

Neem vrijblijvend contact op om de mogelijkheden te bespreken.

Met vriendelijke groet,
Marco van der Linde

Mobiel 06 - 516 857 81 info@deleaseintermediair.nl www.deleaseintermediair.nl

Op die dag in de hemel

Eenmaal maakt U alles weer nieuw, Jezus.
Eenmaal heelt U iedere wond,
heel de oude wereld verdwijnt;
de pijn voorbij.
Eenmaal maakt U alles volmaakt, Jezus.
Eenmaal zal het duidelijk zijn,
alle zorg en wanhoop verdwijnt; de angst voorbij.

Refrein:

*Op die dag, in de hemel,
wat een dag,
wat een vreugde zal dat zijn,
dan zijn wij bij Jezus
en klinkt het overwinningslied.*

Eenmaal, oog in oog met de Heere Jezus,
kan genade heerlijker zijn?
En U maakt ons anders en nieuw,
op die dag.
Eenmaal zijn we werkelijk vrij, Jezus.
Eenmaal is het vechten voorbij,
dan zien we Uw macht en Uw pracht,
op die dag.

Refrein:

*Op die dag, in de hemel,
wat een dag,
wat een vreugde zal dat zijn,
dan zijn wij bij Jezus
en klinkt het overwinningslied.*

Eenmaal, oog in oog met de Heere Jezus,
kan genade heerlijker zijn?
En U maakt ons anders en nieuw.
Ja, U maakt ons anders en nieuw.
U maakt ons anders en nieuw
op die dag.

Refrein:

*Op die dag, in de hemel,
wat een dag,
wat een vreugde zal dat zijn,
dan zijn wij bij Jezus
en klinkt het overwinningslied.*

*Origineel: Matt Redman 'One day (when we all get to heaven)';
Vertaling: Menno van der Beek*